

Om förekomsten av utländska förnamn hos ungdomsbrottslingar

Av länsåklagare KLAS LITHNER, Karlskrona

Ända sedan den italienska kriminalantropologiska skolan framträdde på 1800-talet, ha kriminologerna ägnat stort intresse åt att undersöka och beskriva de avseenden i vilka brottslingar skilja sig från den „vanliga“ befolkningen. I detta sammanhang förbigår jag den omfattande forskning som tyder på att skillnaden är ganska liten beträffande verklig brottslighet. Som ett enda, mera kuriositetsbetonat exempel kan nämnas förekomsten av plattfot¹). Rörande tatueringar finns det också en omfattningrik litteratur²).

En synpunkt på ett helt annat område som såvitt jag vet ej utforskats, är om ett speciellt namnskick karakteriserar kriminella personer. Detta kan givetvis ej innebära att föräldrar, då de bestämma sina barns namn kunna förutse eventuell kriminalitet. Om däremot namnskicket bland kriminella personer visar sig påfallande i ett eller annat avseende, kan man möjligen gå bakåt och söka utforska ett närmare sammanhang. Som jämförelse kan också påpekas de ofta mycket karaktäristiska förnamnen bland svenska tattare.

Efter denna långa inledning kommer jag såsmåningom till huvudfrågan. Denna är följande. Under min tjänstgöring som åklagare i Göteborg t.o.m. 1964 fick jag vid kontakt med ungdomsmålen den uppfattningen att engelsk-amerikanska förnamn ofta förekommo bland manliga ungdomsbrottslingar i kombination med vanliga svenska efternamn. Jag hörde också denna subjektiva uppfattning uttalas av åtskilliga personer med större kännedom om detta klientel än jag. Om det visade sig riktigt att engelska och amerikanska förnamn skulle vara särskilt talrikt förekommande bland det manliga ungdomsbrottslingsklientelet, skulle härav möjligen kunna dragas den slutsatsen, att de personer, som giva sina barn sådana namn kännetecknas av ett visst „kulturarmod“, som yttrar sig i ett slaviskt efterapande av namnmodets växlande förebilder³). Ett ännu djärvare antagande skul-

¹) Se Cesare Lombroso, *Neue Fortschritte in den Verbrecherstudien*, Leipzig 1894, s. 81.

²) Se t. ex. George Burchett och Peter Leighton, *Memoirs of a Tattooist*, London 1958, och A. Ragnar Lindeberg, *Röd näsa-blå bak*, 1931, s. 22—28.

³) Se Ivar Modéer m. fl., *Svenska personnamn* (1969), s. 79, 87 och 92—94.

le då vara, att detta „kulturarmod“ kan ha bidragit till en namnlöshet i barna- och ungdomsåren, som i sin tur kan ha bidragit till kriminalitet⁴). Psykoanalytiskt orienterade författare ha också i flera sammanhang behandlat frågan, om ett visst namn kan inverka på vederbörandes liv, så att han söker „leva upp“ till namnet eller motsvara de positiva eller negativa förväntningar som ställas på en person med utgångspunkt från ett måhända värdeladdat namn. Sambandet förefaller visserligen långsökt, men måhända ej mera långsökt än den eventuella kriminogena betydelsen av rött hår eller vänsterhänthet, som utforskats av von Hentig.⁵)

Undersökningen gjordes i samband med en genomgång för annat kriminologiskt ändamål av de personer, som under 1965 vid länsåklagarmyndigheten i Blekinge län och Kronobergs län varit föremål för prövning jämlikt 1964 års lag med vissa bestämmelser om unga lagöverträdare.⁶) Detta innebar alltså att de mellan 15 och 18 års ålder gjort sig skyldiga till brott, varå frihetsstraff kunde följa. Ungdomsvårdsskoleklientelet, som i allmänhet är svårast belastat, ingick dock icke.

För kontroll härav genomgicks prövningarna rörande manliga ungdomar, som voro 242 till antalet. En uppdelning av förnamnen i olika grupper visade följande resultat.

Förnamn	Antal	
	U-gruppen	K-gruppen
Enbart svenska	178	188
Svenska och engelska	44	44
Enbart engelska	1	3
Personer med utländska föräldrar och förnamn	9	7
Summa	242	242

Kontrollgruppen erhöles på följande sätt för att undersöka förnamnen bland en normalpopulation på ett sätt, som visserligen inte är fullt vetenskapligt korrekt, men i fall bör anses godtagbart för en så anspråkslös undersökning. Aldersfördelningen vid förövandet av brottet, resp. det första av flera brott, var 83 15-

⁴) Om namn med sadistiska associationer se Robert Eissler, *Man into Wolf* (1951), s. 34.

⁵) Se Hans von Hentig, *The Criminal and his Victim* (New Haven, Yale University Press 1948), s. 50—64.

⁶) Undersökningen har redovisats som *Ett års åtalseftergifter*, SvJT 1967: 539—554.

åringar, 78 16-åringar och 81 17-åringar eller tillhoppa 242 fall. De borde egentligen ha fördelats på både Blekinge län och Kronobergs län, men av bekvämlighetsskäl hämtade jag dem endast från Blekinge län, eftersom det enligt min subjektiva erfarenhet inte finns anledning att antaga att namnskicket skiljer sig åt i nämnvärd grad i de båda länen. Ur namnregistret vid länsbyrån för folkbokföringen uttogs nämnda antal ynglingar, födda resp. år 1950, 1949 och 1948, med början den 1 januari varje år. När en person anträffades, som återfanns bland åtalseftergiftsmaterialet, överhoppades han. På grund av registrets organisation var det nämligen enklare att börja från årets början. Detta medförde en mindre förskjutning på några månader, men detta utjämnas delvis av att de fåtaliga fall, som voro födda 1947, ej fingo någon motsvarighet ifråga om födelseåret. Vidare förlades på detta sätt

Förnamn	U-gruppen	K-gruppen
Andrew	1	—
Ben	—	1
Benny	6	4
Bert	4	1
Bill	—	1
Billy	2	1
Conny	2	1
Dick	1	1
Gordon	—	1
Jim	—	1
Jimmy	1	—
Johnny	1	6
Kent	5	4
Kennerth	5	2
Kenneth	2	10
Morgan	—	1
Percy	3	1
Ricky	—	1
Roddy	1	—
Roger	3	2
Ronny	3	3
Sam	1	1
Sonny	1	—
Steve	1	—
Tom	1	—
Tommy	6	13
Tony	1	—
Summa	51	56

tyngdpunkten ifråga om kontrollgruppen till årets första månader, medan ungdomsbrottslingarna självfallet voro födda under hela året. Det är dock ingen anledning att räkna med ändrat namnskick för olika delar av samma år.

Det visade sig att de engelsk-amerikanska förnamnen i undersökningsgruppen voro 21 och förekommo sammanlagt 51 gånger, medan kontrollgruppen hade 20 sådana namn, som förekommo tillhopa 56 gånger.

Frekvensen av de olika namnen framgår i alfabetisk ordning av ovanstående tabell.

Populärast är sålunda i U-gruppen Benny, Kent, Kennerth och Tommy, medan de absolut största talen finns i kontrollgruppen, nämligen Johnny, Kenneth och Tommy. Det enbart i Kronobergs län förekommande förnamnet Kennerth är givetvis en missuppfattning av Kenneth. Det i Göteborg ofta förekommande förnamnet Dennis förekommer däremot inte i någon av grupperna här.

Som slutsats kan följaktligen sägas att hypotesen inte besannades utan att förekomsten är nästan densamma i båda grupperna.

Klas Lithner